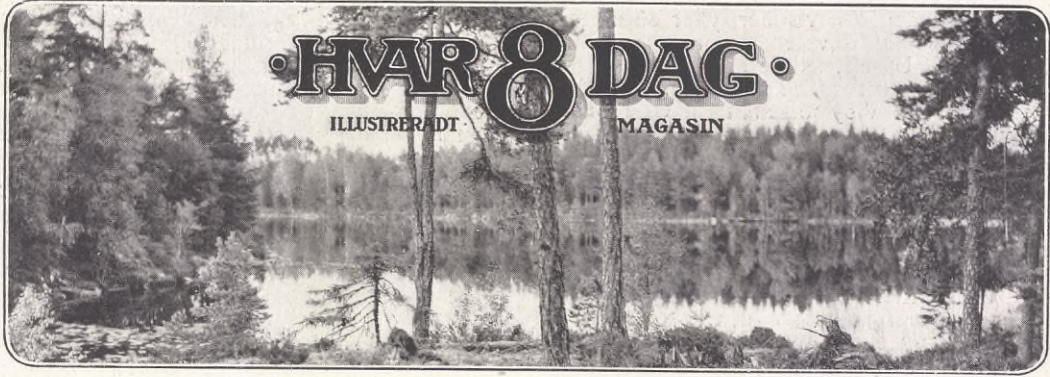

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

VÄRMLANDSTJÄRN. — FOTOGRAF J. W. JOHANSSON, RANSÅTER.

18:DE ÅRG.

DEN 15 OKTOBER 1916

N:o 3

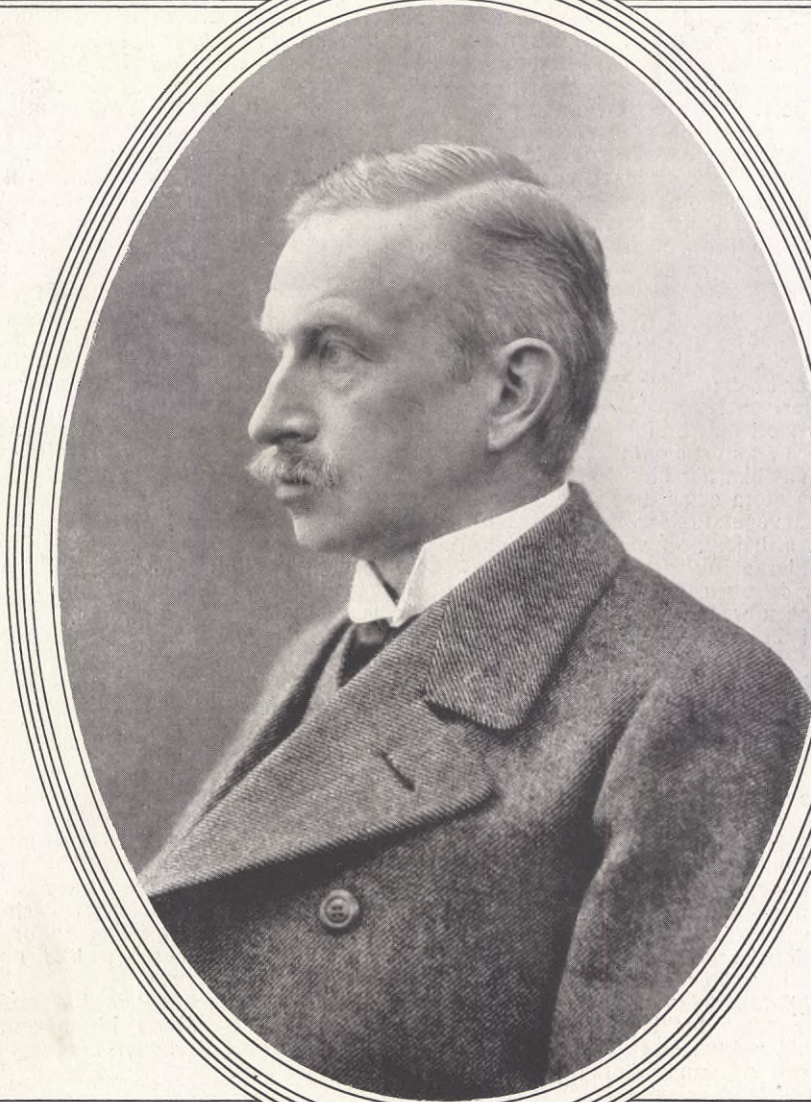

Foto. E. Finn, Uppsala.

Klisché: Bengt SV/vergarus.

Rutger Lennander

RUTGER SERNANDER.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Den 2 instundande november fyller en af vårt lands främste botaniske vetenskapsmän, prof. Rutger Sernander i Upsala, femtio år.

Johan Rutger Sernander är nämligen född den 2 november 1866 i Viby församling af Örebro län, son till dåvarande kronofogden, sedermera verkställande direktören i Örebro enskilda bank Gustaf Valfrid Sernander och hans maka Edla Charlotta Wadsten. Efter att år 1885 ha aflagt mogenhets-examen vid Örebro högre allmänna läroverk blef han student i Upsala, där han från början kastade sig in på botaniska studier och under sin andra termin på prof. Kjellmans föreläsningar öfver den skandinaviska fanerogamfloras utvecklingshistoria mottog de väckande uppslag och synpunkter öfver Skandinavien växtgeografi, hvilka för alltid vunno honom för denna gren af botaniken. Det var också dessa föreläsningar, som gifvo upphof till hans första inlägg i den botaniska litteraturen redan samma år, "Ett bidrag till kännedomen om Sveriges ekflora", hvori han lämnade meddelande om en kvarleva af den äldre svenska ekflora, som granen sedan sprängt och undanträngt, i Gropdalen i södra Nerike. Samtidigt med examensläsningen — han blef filosofie kandidat år 1889 och filosofie licentiat 1893 — utöfvade han en omfattande vetenskaplig skriftställarverksamhet, af hvars frukter särskildt förtjänar nämnas hans intressanta undersökning om granens invandring i Skandinavien (1892), ett arbete, som utmärkte sig för ett flertal nya uppslag och en mindre vanlig kombinationsförmåga. Två år senare följde gradualdisputationen "Studier öfver den gotländska vegetationens utvecklingshistoria", som utgjorde ett nytt stöd för de i den förut nämnda afhandlingen utvecklade åsikterna. Han förordnades nu till docent i växtgeografi och promoverades i maj 1895 till filosofie doktor. År 1899 utvidgades docentförordnandet att omfatta botaniken i dess helhet. Ett årtionde senare utnämndes han till innehafvare af professorsämbetet i växtbiologi.

Under de båda årtionden, som förflutit, sedan Sernander som lärare knöts till Upsala universitet, har han bedrivit ett outtröttligt forskningsarbete, som satt frukt i ett stort antal utgifna skrifter och afhandlingar, af hvilka här blott skall nämnas det år 1901 utgifna stora och intres anta arbetet "Den skandinaviska vegetationens spridningsbiologi", hvori han bl. a. häfdar, att växterna spridas på breda, af hafsvidderna jämförelsevis oafhängiga vandringsvägar, när de yttre förhållandena skänka nödiga existens- och utbredningsvillkor. Just för närvarande är han i färd med att i Geologiska föreningens förhandlingar publicera omfångsrika undersökningar rörande "Svenska kalktuffer". I innevarande tid står Sernander som den obetingadt främste auktoriteten i fråga om den svenska växtvärldens utvecklingshistoria.

Lika framstående som Sernander är såsom forskare, är han äfven som föreläsare och populär författare. I Verdandis småskrifter har man tillfälle göra hans älskvärda bekantskap i de förträffliga uppsatserna "Om torfmossar, deras sammansättning och utvecklingshistoria samt deras betydelse för kännedomen om nordens fornvärld", "Om assimilationen hos växterna", "Om naturminnesmärken och nationalparker" o. s. v.

I denna sista skrift möter man en sak, som ligger Sernanders hjärta aldeles särskildt nära. Vi ha, framhåller han, kommit till den egentligen djupt allvarliga ståndpunkten af en så fullständig förstörelse af vårt vidtomfattande stora fosterlands

ursprungliga natur, att endast enstaka räster finnas kvar. "Det är med tungt hjärta vi svenskar få finna oss i att i analogi med tyskarnes *Naturdenkmäler* rikta vårt språk och våra begrepp med ordet *naturminnesmärken*. Men i och med det samma har också naturforskaren och fosterlandsvännen, som känner ansvaret för hvad kommande generationer vänta i arf af den nu lefvande, på hvilken det sålunda beror, om dessa räster skola oåterkalleligen för alla tider förintas eller ej, måst införa icke blott ännu ett nytt begrepp och ett nytt ord, utan också ett nytt kraf: *naturskydd*".

I främsta rummet måste man tänka på att söka bevara så mycket som möjligt af de olika skogstyper: barr- och löfskogar, af hvilka ännu tilläfväntys partier finnas kvar i urskogsbeståndet.

Men det är icke nog härmed. Äfven de jätte-träd, hvilka ännu ute i bygderna vittna om forna tiders härlighet, kräva ett kraftigt skydd. "Det är en skam och, en skandal, huru man här i Sverige, kanske utan motsvarighet i något annat civiliseradt land i Europa, saklöst, ibland rent af med en viss skadeglädje, låter den ena efter den andra af dessa vördnadsbjudande åldringar falla för yxan. I vissa delar af landet måste en del sumpmarker och sjöar räddas från utdikning för att få några växtsamhällen och djurlifstyper bevarade, hvilka annorstädes ej äro till finnandes inom svenska landamärena. Bland de s. k. "sällsynta växterna" finnes ett betydligt antal, som för forskaren är af ett utomordentligt värde, då de på sina långt åtskilda växtställen, där de funnit sin sista fristad, vittna om märkliga förändringar, hvilka den nordiska vegetationen undergått sedan istidens aflägsna tidrymder. Utdikningar och röjningar borttaga det ena efter det andra af dessa vittnen, och hvad skall man säga om att snikna och hänsynslösa växtkrämare tillåtas gräva upp hundratals exemplar af dessa redan förut så sparsamma rariteter för att göra dem till torrt hö, dömdt att efter ett eller annat årtionde ligga uppe på en vind i ett för länge sedan afglömdt skolpojksherbarium?"

Vi ha så utförligt som skett uppehållit oss vid denna Sernanders verksamhet för naturskyddet icke blott därför att denna är ett karaktäristiskt uttryck för den varma kärlek till fosterlandet, som besjälar honom, utan äfven därför att vi förvisso icke kunna göra honom någon större glädje än att begagna tillfället af hans hedersdag för att gifva ökad spridning åt de tankar, som ligga till grund för naturskyddssträfvanerna och som framkallat föreningar för ändamålet i de flesta delar af vårt land.

En af Sernanders senaste insatser till svensk botanisk vetenskaps fromma sammanfaller på ett anmärkningsvärdt sätt med detta naturskyddsintresse: vi tänka på hans planläggning af den nya botaniska trädgården vid Änggården i Göteborg, där ursprunglig natur kunnat indragas i anläggningen, så att de flesta slagen svenska växtsamhällen där kunna framvisas i naturligt, lefvande skick.

Personligen är Sernander till alla öfriga goda egenskaper äfven en vänsäll man och de hyllningar, som komma att bringas honom på bemärkelsedagen, skola säkerligen lika mycket gälla människan som forskaren.

Sedan år 1895 är Sernander i äktenskap förenad med Signe Agnes Maria Lindhagen, dotter af kyrkoherden Fredrik Israel Lindhagen och hans maka, född Blom.

F to Söderquist, Skara
KARLSBORGSBRANDENS OFFER,
KAPTEN C. G. KILLANDERS MAKA
OCH TVÅ BARN, joräfstas i Skara
Domkyrka.

Stoflet efter offren för den fasansfulla eldsolyckan ä Karlsborg kapten C. G. Killanders maka fru Ebba Killander och deras omkomna barn Carl Fredrik och Brita fördes den 1 okt. till Skara från Karlsborg, i hvars bärhus tidigare en minneshög-tid under stor tillslutning ägt rum. Jordfästningen, hvilken under allmänhetens djupa deltagande den 2 okt. försiggick i Skara domkyrka, förättades af blskop H. Danell, som inledde sorzeakten med en gripande dödsbetraktelse. Sång utfördes af operasångaren Lennartsson och kyrkokören. En rik blomstergärd hade bringats de bortgångna.

På årsdagen af Karl Staaffs död den 4 okt. samlades ett antal medlemmar af Frisinnade landsföreningens förtroenderåd jämte en skara af den framlidnes närmaste vänner för att bringa honom en minnesgård. Bland de närvarande märktes förre jordbruksministern Petterson i På-

H. 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

boda. Redaktör Grundel framträdde till gravén och nedlade en ståtlig lagerkrans med blågula band, hvarpå lästes: "Till minnet af Karl Staaff, höfdingen och kämpen, från Sveriges frisinnade."

Löjtnanten vid Norrbottens regemente Herbert Bendrik, hvilken under militäröfningar i Neder-Luleå den 20 sept. föll offer för en mördande kula, begrafdes den 27 sept. i Boden under stora militära hedersbetygelser. Utefter den väg processionen passerade bildade regementet spalié, hvarjämte ä kyrkogården reservbefälkursen, för hvilken den aflidne varit chef, bildade hedersvakt. Efter jordfästningen, förättad af garnisonspastor Wennman, bringade regementets chef öfverste Gabriel Hedengren den af döden borttryckte officerskårens hälsning. Sedan sång därefter utförts paraderade officerskåren inför den blomsterhöllida griften.

Vidst. bild:

MINNESGÄRD VID KARL STAAFFS GRAF på årsdagen af hans död, den 4 okt.

Foto Harnesk, Boden.

LÖJTNANT H. S. BENDRIKS BEGRAFNING I BODEN.

Målad Bengt Sjöfverparre.

RIKSFÖRSÄKRINGSANSTALTENS CHEF GENERALDIREKTÖR.

VÄRLDSKRIGET.

Den första oktoberveckan tilldrog sig krigshändelserna på den västra krigsskådeplatsen relativt mindre uppmärksamhet. Här fortsattes den stora Somme-offensiven med oförminskad häftighet, men operationerna hade en mera lokal karaktär. Engelsmännen bemäktigade sig nu fullständigt den hårdt omstridda byn *Eaucourt l'Abbaye* och utvidgade något sin terräng norr om *Thiepval* och *Courcelette*, där dock tyskarne i början af veckan lyckades återtaga några af sina förlorade skyttegrävar. Fransmännen riktade sina ansträngningar mot de tyska ställningarna mellan *Morval* och *S:t Pierre Vaast*-skogen och avancerade här något, ävenså öster om *Bouchavesne*. I Champagne förekom ett tyskt an-

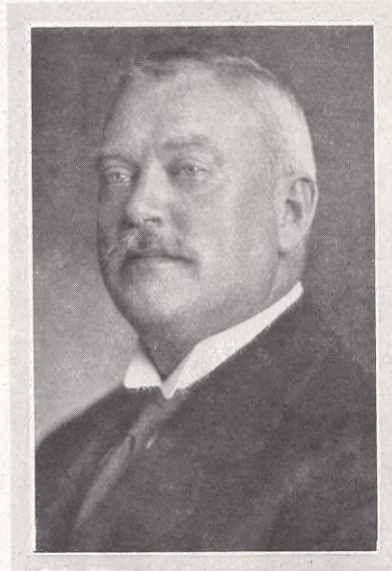

Foto. Flodin, Stockholm.

Kläd: Drott Sjöförsparra.

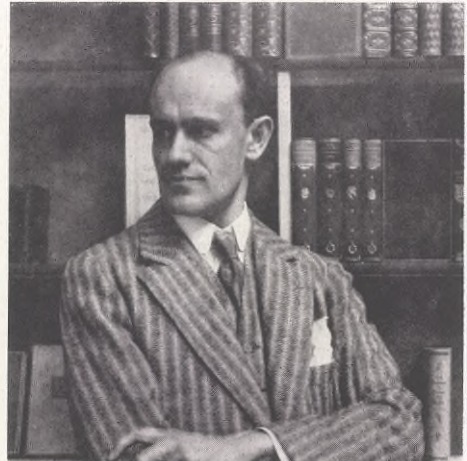
grepp vid *Butte Mesnil*. — Vid *Verdun* tilldrog sig intet särskildt anmärkningsvärdt. Tyskarne bombarderade häftigt *Poivre-höjden* och *La Lauféskogen* den 5-6 ds.

På östra krigsskådeplatsen blossade aktiviteten upp på nytt, i det ryssarne satte in ofantliga krafter väster om *Luzk* i *Volhynien* och i *Galizien*. De hade i början mindre framgångar vid *Narajovka-floden* och mellan *Zlota Lipa* och *Demiorka*. Besittningen af den nyvunna terrängen blef emellertid icke varaktig. De trängdes tillbaka igen, sedan anfallen kostat dem väldiga offer. Efter en första sådan offensivstöt mot general *Terzyanskis* armégrupp i *Volhynien*, som den 2 okt. slutade med att ryssarne trängdes till-

Forts. å sid. 41.

Svenska kriminalistföreningen höll den 29-30 sept. sitt femte årsmöte i Stockholm. Bland deltagarna märktes justitieeministern, justitieombudsmannen, föreningens ordförande justitierådet *Westring*, öfverståthållare *Ramstedt*, professorerna *Thyrén* och *Stjernberg*, redaktör *Branting* m. fl. Vid mötet behandlades bland annat det

J. G. MAY.
I dagarne utnämnd till generaldir. och chef för Riksförsäkringsanstalten, hvars chef han såsom tf. öfverdirektör varit sedan 1902, då detta alltmör populärt vcrdna arbetsverk upprättades och därefter utvecklats under hans eminent framstående fackmannaledning *Biografi* och *helsidesporträtt* i ärg. X:15.

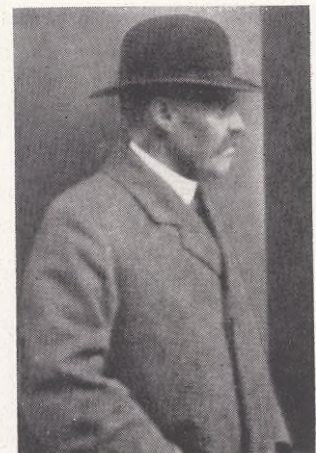
föreliggande utkastet till ny strafflag, frihetsstraffens system, straffskärpningar vid återfall och skyddsåtgärder mot farliga återfallsförbrytare med flera frågor.

PROFESSOR W. TIEMANN som orinnat den tyska bokutställning som f n tilldva sig stor och välförtjänt uppmärksamhet från såväl fack- som lekmannehåll.
Text å sid. 47.

H. 8 D: STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SVENSKA KRIMINALISTKONGRESSEN I STOCKHOLM. T. v.: PROFESSOR J. THYREN talar för sitt straffförslag. Mellersta bilden: RED. HJ. BRANTING, en af Riksdagens många intresserade representanter under förhandlingarna.

JUSTITIERÅDET H. WESTRING.
Kongressens ordförande.

H. 8 D: STOCKHOLMSFOTOGRAF.

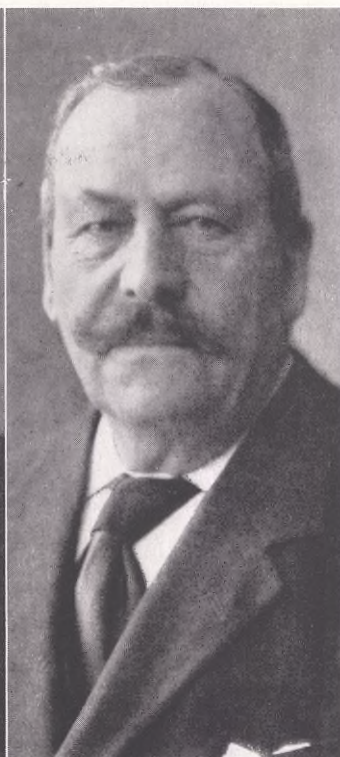
TRE NYA DANSKA MINISTRAR.

Foto. Elfeldt, Kjölnn. **TH. STAUNING.**
Folketingsman. Ordförande i Socialdemokratiska
partiets riksdagsgrupp. — Den förste socialdemo-
kraten på en nordisk ministertaburet.

J. C. CHRISTENSEN.
Folketingsman. Förutvarande konseljpre-
sident och minister. — Vänsterns ordförande
och sedan många år en af dansk politikts
förgrundspersonligheter.

CHR. ROTTBÖLL.
Landstingsman. Godsägare.
Tillhör det konservativa partiet.

Den svåra kris som Danmark i inrikespolitiskt hänseende under de senaste veckorna haft att genomgå, och hvilken notat att kasta landet ut i en under rådande utrikespolitiska förhållanden ytterst äfventyrlig valstrid, kan nu anses öfverstånden sedan en för de olika partierna acceptabel lösning af den föreliggande stridsfrågan erbjudit sig. Konflikten

framkallades, som man torde erinra sig, af förslaget om försäljning af de dansk-västindiska öarne till Förenta staterna, hvilket förslag i den sittande radikala regeringen haft en varm befrämjare, men från andra håll, särskildt från högern, mött ett lidelsefullt motstånd. Konflikten har nu lösts på så sätt, att den Zahleska ministären förblir sittande men för-

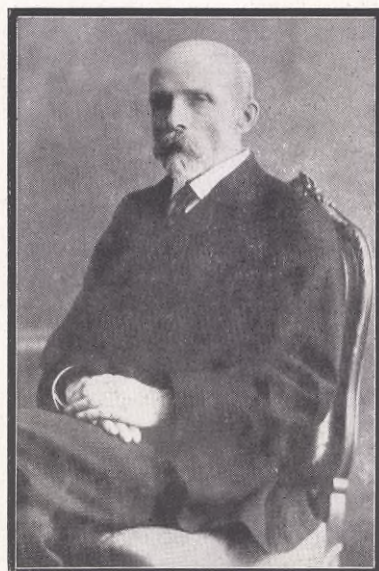
stärkes med ytterligare tre statsråd, alla utan portfölj, ett för hvardera af de i regeringen icke representerade partierna. De nya statsråden äro den konservative godsägaren *Chr. Rottböll*, den kände vänstermannen, folketingsman *J. C. Christensen* samt socialdemokraten, folketingsman *Th. Stauning*. Den sistnämndes inträdande i regeringen är särskildt anmärkningsvärdt, i det han är den förste socialdemokrat, som här i Norden beklädt en ministerpost. Hvad slutligen den västindiska öfrågan beträffar kommer den att afgöras genom allmän folkomröstning, såvida en tillsatt kommission, bestående af femton representanter från hvardera tinget, uttalar sig för den omstridda försäljningen af öarne.

Foto. Jørgen, Skönn. Källa: Högst St/veraparré.
A. E. L. LAGERCRANTZ.
Öfverste och chef för Elfsborgs Regemente.
F. 1863. Död d. 5 oktober.

Öfversten vid Elfsborgs regemente *E. Lagercrantz* träffades den 5 okt. vid en ridtur under den pågående Västgötamanövern af hjärtförslämning och afled efter några få ögonblick. Öfverste Lagercrantz, som tidigare på dagen icke företett några sjukdomssymptom utan i vanlig ordning ledt öfningarne, åtföljdes vid tillfället af en annan officer, hvilken, när öfversten syntes vackla i sadeln, skyndade till undsättning och mottog den döende i sina armar.

I fråga om data ur den så plötsligt borttrycktes lif hänvisas till porträttgalleriets text å sid. 47.

Efter porträtt. Källa: Högst St/veraparré.
C. O. LÖVENSKIÖLD †.
F. d. Norsk statsminister.
F. 1839. Död d. 30 Sept.
Text å sid. 48.

FURSTLIGT BESÖK I FRÖBELINSTITUTET I NORRKÖPING.

Hertiginnan af Västergötland jämte prinsessorna Margaretha Märtha och Astrid samt hertigen af Östergötland prins Carl aflade den 28 sept. ett besök i Fröbelinstitutet i Norrköping. Med hofpredikanten G. Malmberg och institutets båda föreståndarinnor, fröknarne Maria och Ellen Moberg som ciceroner gjorde de furstliga gästerna en rond genom anstalten hvars olika afdelningar, husmoderskola, spädbarnshem, barnkrubba, barnträdgård m. m. de med lifligt intresse togo i beskådande.

I medaljongen: PRINSESSAN INGEBORG MED DÖTTRAR OCH SON UPPVAKTAS. — (Foto. Winge, Norrköping)
VACKER SVENSK RÖDA-KORS-UTSTÄLLNING I SÖDERTELJE. — (Foto. Liljus, Södertelje).

Lunds fullständiga läroverk för flickor har i dagarne tagit i bruk en för skolans räkning af Lunds läroverksförening ny-uppförd ståtlig skolhusbyggnad. Läroverkets invigning förgick den 28 sept. under högtidliga former i närvaro af biskop G. Billing, läroverksrådet prof. A. Hennig, nuvarande och förutvarande medlemmar af akademistaten och läroverkskårena i Lund, stadsfullmäktige, föräldrar och målsmän m. fl.

Skolbyggnaden, till hvilken en vidsträckt tomt skänkts af professor A. Quennerstedt och hans maka, är belägen vid Cle-

mentstorget samt uppförd i tre våningar utom souterrain- och vindsvåningar. Fyra blindnischer i huvudfasadens tredje våning äro prydda med alfrescomålningar af Olle Hjortzberg återgifvande kvinnogestalter ur Sveriges historia: Sita Birgitta, Kristina Gyllenstierna, drottning Hedvig Eleonora och Fredrika Bremer. Ritningarne till byggnaden hafva utförts af arkitektfirman Hagström och Ekman i Stockholm. Läroverket, hvilket leder sitt upphof från år 1880, åtnjuter sedan år 1912 studentexamensrätt samt räknar f. n. 494 lärjungar.

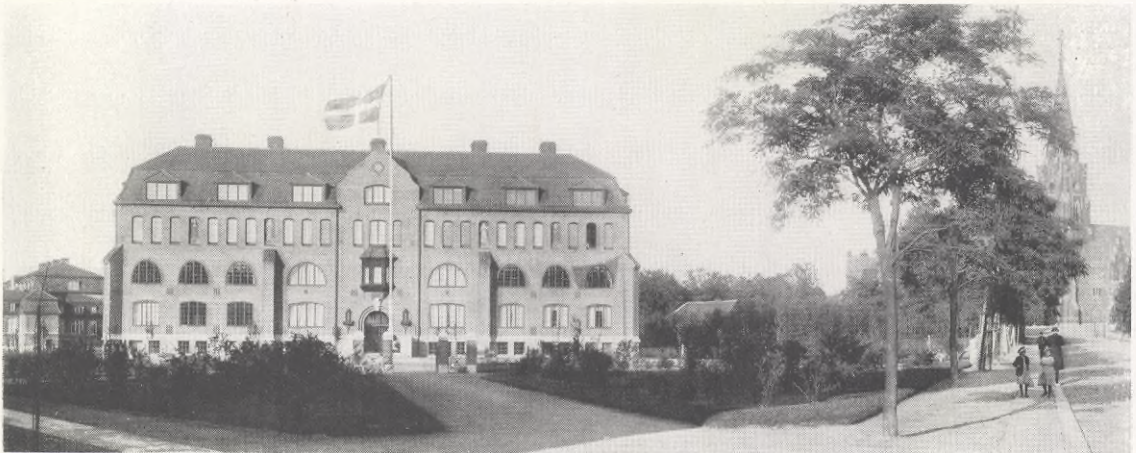

Foto. Liljus, Lund.

Klodd. Emig Skörsvarpary

DET NYINVIKTA SKOLPALATSET FÖR LUNDS FULLSTÄNDIGA LÄROVERK FÖR FLICKOR, uppförd af Läroverksföreningen i Lund.

KAPTEN LAURENT.

FÖR HVAR 8 DAG AF *MARIKA STJERNSTEDT.*

Det blef fullkomligt tyst, när kapten Laurent trädde in i salongen, där damerna pratade, medan de förfärdigade sjukvårdsartiklar. Hans träben smällde mot parkettgolvet, ehuru det nedtill var omsorgsfullt skodt med gummi. Men likväl sade det bum, bum för hvar steg han tog. Kaptenen var blek, det var inte mer än några få dagar sedan han lämnade sjukhuset. Han stödde sig tungt mot kappen, och hans ögon voro sorgsna och oroliga.

Damerna hade bestämt talat om honom; han kände det på sig. "Stackars karl, krympling för liivet och inte trettio år... Sitt utseende har han förlorat, åldrats tio år på des sa två... Stackars unge man. Stackars karl. Krympling..." Så hade de sagt.

Endast ett par sekunder räckte emellertid tystnaden. Så skockade sig redan alla omkring honom, så ljödo ifriga och vänliga tillrop, uppmuntande försäkringar, antydningar om glädjen att ha en hjälte midt ibland sig. Man tvang ner honom i den bästa länstolen, man skyndade att förse honom med té, med kakor, frukt, ja, man erbjöd saker, som inte ens funnos på bordet — "om han nu kanske föredrog kaffe, choklad, vin?... Hans käpp föll i golvet med en, som det löreföll honom själf fruktansvärd smäll: fyra älskliga unga kvinnor, kastade sig om hvarandra för att taga upp den. Det skulle varit komiskt, om icke det pinade uttrycket i hans ansikte därvid skärpts.

Han hade ännu svagheten från sjuksängen i kroppen. Det susade för hans öron. Bland de andra damerna var hans fästmo, och hon hade satt sig bredvid honom och smekte då och då förstulet hans hand. — Det är santt, tänkte han, eftersom hon var med dem nyss, så talade de väl ändå inte om mig... En olidlig, en nästan oöfvervinnelig melankoli steg upp inom honom. Han tyckte sig långt borta. Jag är ännu sjuk, sade han till sig själf; hvarför skulle jag eljes vara så förändrad? Jag lever ju, och olyckan med mitt ben har jag ju aldrig tagit så hårdt vid mig. Något måste man offra. Jag gjorde det gerna... Och jag har erbjudit min fästmo hennes ord tillbaka, men det har hon ej velat höra talas om. Hon är god, hon är sig lik. Hvad vill jag?

- Sådana vackra höstdagar, sade en af damerna.
- Agathe har haft bref från sin bror.
- Litet tråd, om jag får be.
- Andra gången jag sticker mig i fingret.
- Ett ärofullt sår!
- Kapten Laurent, ännu en kopp té?

Ett ovidkommande surr, tycker han. Han tackar, han vill ingenting ha, det varma téet har redan gjort honom yr i hufvudet.

Och nu damerna igen:

- Rätta bredden på sömmarna, det är viktigt.
- Af stor vikt.
- Jag mötte henne igår.
- Hennes man är dekorerad. Ståtligt!
- Hon har blifvit mager.
- Man håller sig alltjämt i år till svarta sammetshattar.
- Kapten Laurent, trötta vi er?

De ha märkt att han är tyst och frånvarande. Fästmon har tagit upp sin sömnad igen. Han förstår att hon gör det af finkänslighet, för att han skall känna sig obesvärad, då han ser att hvar och en blott sköter sig själf. I det ljusa rummet faller solen in. Han lutar hufvudet litet tillbaka och kämpar inte mer mot tröttheten. Någon smyger en filt öfver hans knän. Man vill honom så väl

han vet det, och det gör honom så godt, han är inte otacksam, det skulle göra honom än mer godt, om han inte förnam allt som genom ett töcken.

Ur töcknet stiga alltid samma bilder, och han försöker samla dem, han låtsas för sig själf, att han är befalld att aflämnas rapport, att ge en sammanhängande föreställning om...

Alltså, tänker han:

— Ni vet, öfverste, att vi fingo order om anfall klockan 7.30 på morgonen. Artillerielden hade börjat 5.30. Allt gick på klockslaget. Jag sprang öfver fältet med kompaniet och jag var redan så nära fienden att jag med stor tydlighet såg ansiktena, ja, anletsdragen därborta, då kulan träffade mig och jag föll. Jag förstod genast, att dödligt var det inte, och jag kraflade mig så godt jag kunde ned bakom en liten förhöjning i marken, kanske en fot hög, samt lade mig där. Men där måtte jag ändå ha förlorat medvetandet, och nu minns jag ingenting, förrän jag vaknar vid att det är aldeles tyst, öde som en öken, och jag ligger i skogen.

I skogen?! frågar öfversten. — Ja, jag ligger med ansiktet rätt upp, stjärnorna ser jag och trädens kronor, som vaja fram och åter i den svaga blåsten. Det går en lång stund innan jag förstår att det blott är fältets höga gräs jag ser... Jag ligger helt enkelt kvar där jag föll. Och jag märker om en stund att det hållre inte är så aldeles tyst: kanonerna mullra på afstånd.

Så mycket tankar man får en dylik stjärnenatt under det aflägsna och så kända mullrandet! Hvad det är underligt. Ännu i går var man het och ifrig, och nu — ur spelet. Men saknad känner man ej; snarare ro, beirielse, frihet. Hvertill så mycket jäkt? Hvad var meningen? Förgöra och förgöras. Men därvid kan man ju inte stanna, förbi, förbi måste ju mänskligheten glida mot andra uppgifter. Och redan tyckte jag, att jag var med i detta förbi, förbi, i detta glidande uppåt... framåt. En djup ro gaf det min själf.

Nej, öfverste, förlåt, det hör inte hit! Jag fortsätter således.

Det går ännu en tid, innan jag med ens märker, att jag inte är ensam. Bredvid mig ligger en kropp, och då jag mödosamt och med smärta reste mig på armbågen, såg jag att det var en af mina egna karlar. Sofver du, Noël? frågar jag — han såg mera ut som om han varit död. Så ger han till att ropa af fasa: Jag trodde ni var död kapten!

- Hur länge ha vi legat här?
- Snart två dygn, svarar han.
- Jag är förbunden, är det du som gjort det?
- Ja. Ni yrade då... sedan blef det tyst. Ni blef så... jag trodde ni var död, kapten.

Karlen, en viss Noël, var emellertid minst lika illa därän som jag, och han led uppenbarligen mycket. Efter detta för hans krafter långa samtal, sjönk han ihop. — Jag törstar, hviskade han.

Vatten hade vi inte, och ingen mat. Jag tog efter min klocka — den var borta.

- Min klocka!!
- Hvad säger ni, kapten? mumlade han frånvarande.

Jag kände efter: också min plånbok var borta. Jag hade blifvit plundrad, och ingen annan än Noël kunde ha gjort det.

En ohygglig känsla. Jag kände mannen från vår gemensamma hemtrakt, han hade alltid varit bekant som en hederlig ung man, sin fattiga mors stöd och enda försörjare. Nåja, i det sista kunde ju ligga en ursäkt, om man så ville. Men ändå, ändå... Nu stönade han och jämrade nästan oafbrutet, och på en gång fick jag intrycket att han

DEN STORA FÄLTMANÖVERN.

Öfverst t. v. KONUNGEN I HÖGKVARTERET. T. h. PRINSARNE CARL OCH VILHELM ÅSE EN STRID.

Därunder: RESERVPORTIONERNA VÄRMAS.

Nederst: KULSPRUTOR I SVÅR TERRÄNG.

Höstens stora fälttjänstövningar, hvilka varit förlagda till Upland med trakten mellan Upsala och Stockholm som operationsområde, togo sin början den 2 okt. samt fortgingo under de närmaste dagarne med afslutning den 5 okt., hvar efter konungen, som förde högsta befälet öfver trupperna, höll kritik. I manövern, en af de största som hållits i vårt land, voro engagerade betydande truppstyrkor af fjärde och femte arméfördelningarne. Vid densamma kom gifvetvis i alla tillämpliga delar till användning den nya och omhvälvande stridskonst, världskriget skapat.

Press'o'o.

GREKISK TRUPP-INTERNERING I TYSKLAND.

öf.erst: DET FÖRSTA TAGET MED OFFICERARE OCH MANSKAP TILL HÖRANDE GREKISKA 4:DE ARMÉKÅREN ANKOMMER TILL GÖRLITZ D. 28 SEPT.

bilden t. v.: ÖFVERSTE KARAKALLOS (t. h.) DEN GREKISKE KOMMENDANTEN I KAVALA, OCH KEJSARENS FLYGELADJUTANT ÖFVERSTE VON ESTORFF, SOM MOTTAGER DEN GREKISKA ARMÉKÅREN.

Text å sid. 47.

Forts. från sid. 36.

baka, upprepades massangreppen den 3—4, men slutade äfven nu så att ryssarne måste återgå till sina linjer. En liknande utgång fingo angreppen på ärkehärtig Karls front vid *Zlota Lipa*. Den 6 okt. gjorde ryssarne ett förnyadt genombrottsförsök mellan *Narajovka* och *Zlota Lipa*, hvilket misslyckades.

I *Siebenbürgen* inleddes veckan på ett för rumänerna synnerligen olycksbådande sätt. Det stora slaget söder om *Hermannstadt* slutade nämligen med så godt som förintelse af hela den armé, som var förlagd till detta afsnitt. Rumänerna trängdes in i det trånga *Rotenturm-passet* och blefvo fullständigt kringrända. Rumänerna förlorade utom sin träng

Forts. å sid. 47.

DE GREKISKA TRUPPERNA draga under militärmusik och folkets jubel genom staden Görlitz (Schlesien) till kasernerna där.

Foto Franksson, Ockelbo.

JÄRNVÄGSKOLLISSIONEN VID OCKELBO DEN 28 SEPT. därvid ett 10-tal vagnar urspårade och fullständigt förstördes.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Söln-Gdg.

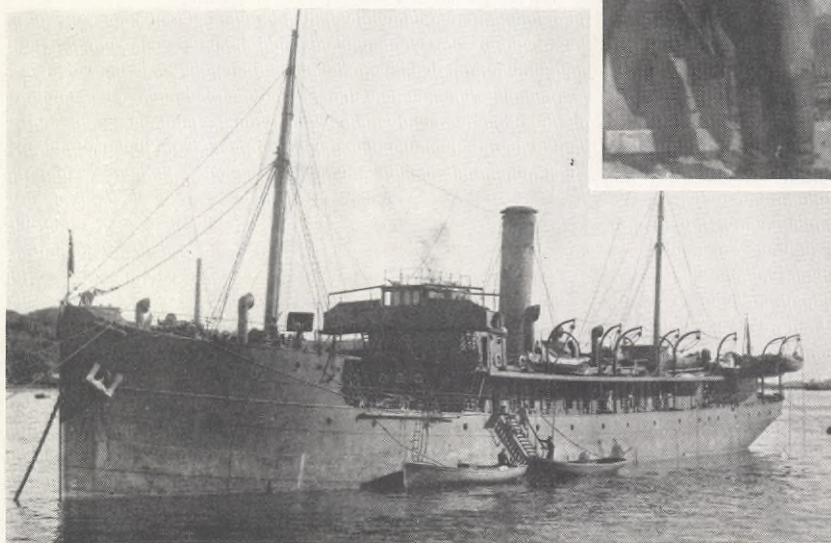
Ett svårt järnvägsmisshäpp inträffade d. 28 sept. vid Mo grusgröp i närheten af Ockelbo, i det att på aftonen nämnda dag en del vagnar af ett gruståg råkade i drift och med våldsamt fart rusade in i ett annat gruståg. Vid sammanstötningen förstördes ett tiotal vagnar. Det anses som ett under att ingen af tågpersonalen kom till skada. Fel-signaler eller missuppfattning af gifna signaler anses haiva förorsakat missödet.

Spanska örlogsfartyget "Almirante Lobo" ankrade den 2 okt. på Riföjorden utanför Göteborg samt inlöpte, sedan tillstånd därtill erhållits, i hamnen. Fartyget, en opansrad hjälpkryssare mätande omkring 1,000 ton, skall i Göteborg afhämta en del krigsmateriel för sitt lands räkning.

Vi återgifva här bilden af två ryska soldater, hvilka rymt från ett tyskt fångläger och efter en

Foto. Jeppson, Södra Åby
TVÅ RYSKA KRIGSFÅNGAR
i Tyskland rymma och ankomma
efter en ansträngande och farofyllt
färd i en öppen båt till Smyge fisk-
läge d. 28 sept.

H. 8 Da GÖTEBORGSFOTOGRAF.

SPANSKA ÖRLOGSFARTYGET "ALMIRANTE LOBO" I GÖTEBORG.

A.-B. Bengt Sjöversparre.

lång, farofyllt färd den 28 sept. i en liten öppen båt anlände till Smyge fiskläge. Flyktingarne, hvilka befunno sig i ett ytterst medtaget tillstånd, togos om hand af en hjälpsam fiskarfamilj, hvilken ägnade dem nödig vård.

Forts. fr. sid. 39.

öfverdref. En dämon trängde in i mitt hjärta, ingaf mig misstro och afsky. Jag låtsade ej höra honom. Jag såg hans hand treiva efter en flik af kappan, som glidit ner. Sannolikt frös han. Jag lät honom treiva länge, innan jag med en kort, liknöjd rörelse hjälpte honom tillrätta. En tjuf! Och här! På slagfältet, för fosterlandet! Hur afskyvärdt.

Morgonen kom, och det började regna, snart allt stridare, så att våra kläder blefvo genomblöta och marken vi lågo på förvandlades till gyttna. Därmed förbleknade också hoppet att de våra i dag skulle göra ett förnyadt utfall och möjligen bringa oss hjälp.

— Noël, sade jag, det ser ut som om vi båda voro dömda att dö härute. Låt oss då gå som tappra kamrater — döden tillsammans. Har du ingenting du vill låta ditt samvete ifrå? Med mig vet du, att det går i graiven.

Jag såg nu att han verkligen var mycket sjuk, och jag började ångra att jag tidigare trott honom om att simulera. Jag betraktade honom uppmärksamt. Han hade ett vackert, mildt ungt ansikte, och det föreföll mig som om mina ord rört honom.

— Rädd för att dö är jag ju inte, hvskade han ansträngdt. Men hvad skall det bli af min mor.

Jag flyttade mig mödosamt litet närmare Noël och hjälpte honom att komma i ett litet bekvämare läge. Så frågade jag ifrigt, ty nu kunde jag ej mer finna mig i mina egna bittra tankar från nyss, jag ville bara att han skulle rentvä sig, jag frågade bevakande:

— Noël, har du ingenting på ditt samvete?

— Ack, sade han, jag har aldrig känt annat än fattigdom och slit, men jag tycker jag försökt göra mitt bästa.

— Nöden ursäktar mycket, Noël...

— Kan så vara. Lätt är det inte. Men mor behöfver inte skämmas för mig.

Hans röst blei svagare, öfver hans ansikte tyckte jag blekheten blef allt hvitare. Mor, mor, mumlade han — och på ännu några frågor af mig svadade han ej.

Han har glömt bort klockan, tänkte jag, stackars barn. Ett ögonblicks förvillelse, som han åter glömt.

Och jag böjde mig öfver honom.

Noël, sade jag, Noël, din mor är stolt öfver dig. Du har gjordt din plikt, jag såg dig när vi störtade till anfall, du var i första ledet. Och jag har sett dig många gånger förut, alltid pliktrogen, alltid villig. Din mor skall jag trösta — ehuru jag var viss om att inte själf öfverleva nästa natt — din mor skall få den sista hälsningen från dig. Är det ingenting särskildt? Har du inte något minne till henne?... en klocka, kanske?

Han skakade på hufvudet, han hörde mig alltså ännu.

— Hör du, Noël, sade jag brådskande, jag skänker dig min... min guldklocka... och min plånbok också. Hör du? Flera hundra francs i den.

— Nej, nej, mumlade han. Hvarför? Det är ju alldeles för mycket.

Med dessa ord sjönk han ihop och var död. Jag täckte hans ansikte med min näsduk och lade mig själf ner att vänta på döden i min tur.

Så föll mig något in. Jag ville inte att man skulle finna oss båda, mig utan pengar och han med flera hundra francs och en guldklocka, bärande mina initialer — och förstå hur detta gått till. Hur likgiltig var mig nu hans skuld, den fattige bypojken, hvars gamla mor nu stod ensam kvar, och för hvars skull han gripits af ångest, af förvirrande förtviflan?... Hvilken grym värld, och

hur snar hade jag ej själf nyss varit att vända mig från tjuiven, ohördan och dömd!

Jag sökte igenom hans fickor, så godt jag förmodade, ty hvarje rörelse vållade mig olidliga plågor. Jag badade i svett, nyss frös jag. Men han hade ingenting på sig, inte en slant, ingenting utöfver det rent reglementsenliga. — Nu är det jag, som förvirras, tänkte jag, och jag orkar inte mer. Gud vare oss bägge nådig!

Härefter minns jag ingenting klart af de timmar, som närmast följde. Kanske drömde jag, feberdrömmar. Jag kände en gränslös sorg. Hvilken värld lefva vi inte i, tänkte jag, och det kom ständigt tillbaka. Före kriget lefde jag som alla andra unga män, jag var belåten, jag tyckte om sällskapslifvet, jag stod i begrepp att gifta mig. Det var ett godt parti, och däröfver var jag också glad, ty vill man lefva angenämt, kostar det pengar. Jag var oförvitlig, betalade hvarje hedersskuld, som samhället affordrar en, och var omtyckt bland mina likar: andra umgicks jag ej med...

Och nu! Ack, det var en underlig likvaka. Emellanåt har jag intryck att jag talar högt, jag vände mig till Noël som om han hört mig: "Förlåt mig, broder, ropade jag, för Guds skull, du förstod väl att jag skänkte dig klockan och pengarna? De äro dina, du har förtjänat dem bättre än jag, ty du har kämpat med fattigdom och nöd. Jag ber dig, glöm ögonblicket af förvillelse, som jag själf ursäktar dig för. — — —"

När jag vaknade till medvetande, låg jag på sjukhuset.

Min första fråga voro efter Noël, efter klockan och pengarna.

Man förstod mig inte. Noël hade fått en hederlig soldatbegrafning, försäkrade man, men klocka, pengar, hvad menade jag? En morgon efter någon tid fann jag min klocka på nattduksbordet bredvid mig, och man sade mig, att jag aldrig haft den med mig, när kompaniet gick till anfall.

Och inte plånboken heller?

Nej, man hade funnit mig med fickorna lika tomma som Noël's därute på fältet.

Jag gömde ansiktet i mina händer och blygdes, blygdes.

*

— Kapten Laurent, ni är säkert mycket trött?

Kapten Laurent slår upp ögonen. Rummet är ljust och soligt, damerna sitta öfver sina arbeten, eleganta, flitiga, och så vänliga, så uppmärksamma. De ha sänkt rösterna, de ha sista halftimmen talat helt tyst.

— Har ni sofvit en smula? fråga de varsamt, och kaptenens fästmö smeker lätt åter hans hand.

— Inte sofvit, men det är så mycket man kanske inte strax får ur sina tankar, svarar han urskuldande och ler svagt.

Damer ha alltid tyckt om kapten Laurent: en älskvärd man, alltid fin, artig och belevad, alltid uppmärksam, en af dessa män, som verkligen se kvinnorna, har det hetat, som ägna dem tankar, tillgifvenhet, ofta oegennyttigt och blott emedan de ju äro en älsklig del af den fagra värld de själfva älska.

Nu äro alla de vänliga ögonen riktade på honom, spörjande och forskande. Nej, nej, det är som man tyckt, man har inte misstagit sig: han är sig inte lik. Det är inte bara sjukdomens prägel, som vållar det, och inte den yttre pröfnings. Nej, det är som vore han borta, förbi, förbi.

Och man förstår att tillbaka kommer han aldrig mer.

SVENSK KAMERA VID EN AF OSTFRONTENS BRÄNNPUNKTER.

FOTOGRAFIER OCH KORRESPONDENS FRÅN RED. NILS CHRISTIERNSSON.

— Just återkommen från en längre frontresa till öster och väster, skriver till oss den kände svenske krigskorrespondenten redaktör Nils Christiernsson, skickar jag Eder ett flertal högst aktuella egna fotos. De äro alla från Linsingens front i öster och von der Marwitz armégrupp eller där Brussilow alltsedan juni månad intill dessa sista dagar försökt att med massanfall utan hänsyn till förlusterna bryta sig igenom det tysk-österrikiska försvaret och fram till det hägrande målet den viktiga järnvägsknuten Kowel. Särskildt har det ryska gardet, på tillsammans omkring 70,000 man, ända sedan de stora fjolårsstriderna sparade, utvalda trupper, kastats i breschen. Anfallen med eller utan artilleriförberedelse har skett med ända upp till 23 tätt slutna led och ända till 17 gånger på samma dygn. Förlusterna äro enorma. Långa bruna strängar af lik utvisa tydligt hvar anfallen gått fram. Förlusterna räknas i flera hundra tusen man, och endast vid Stochod räknades 50,000 stupade ryssar. Försvaret är nu fast, och enligt min mening finnes nu, sedan den öfverraskning som först grep österrikarna är öfverstånden, ingen utsikt för ryssarne att b.yta sig igenom.

1. EN VÄL UTFÖRD SKOGSSTÄLLNING UNDER GENERAL VON DER MARWITZ.
Bygged på fyra veckor af infanteriet själfvt. Ryssarne 60 meter därifrån.

4. DEN BAYERSKA VAKTEN VID STOCHOD I GASMASK på grund af ett befaradt gasgrepp

2. ETT BROHUFVUD VID STOCHOD mot hvilket de ryska gardesdivisionerna med en förlust af endast detta ställe 12,000 stupade förgäfvades kastats fram under den Brussilowska offensiven.
3. EN MASKERAD OCH NEDGRÄFD STÄLLNING FÖR MEDELSVÅRA HAUBITSER. — 5. HOS EN KÄRCHFEBAKOM FRONTEN, just den som ryssarne i dagarna löpt till storms mot.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

A. C. E. STRIDSBERG.
F. d. Läroverksadjunkt —
Stockholm. 85 år 3 Okt.*

S. K. A. WIDE.
Professor. — Upsala.
55 år 17 Okt.*

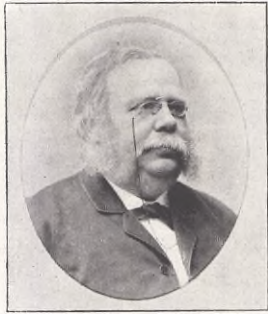
A. K. PHALÉN.
Nytjänad professor v. Upsala
un v*

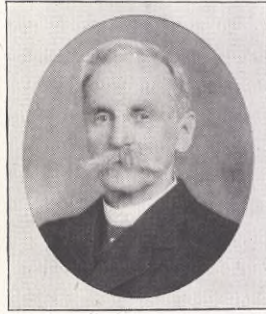
C. LUNDGREN.
Revisor. — Stockholm.
50 år 1 Okt.*

A. G. J. SVEDELIUS.
F. d. Landshövding. — Stock-
holm. 80 år 14 Okt.*

F. A. H. HEDENSTIERNA.
F. d. Hjäradshövding. — Kisa
80 år 13 Okt.*

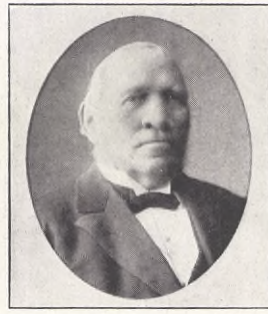
C. A. S. C. E. LEWENHAUPT.
Grefve. Kammarherre. — Stock-
holm. 75 år 17 Okt.*

P. R. VON PLATEN.
Öfverste. — Helsingborg.
60 år 16 Okt.*

E. ÖHMAN.
Grosshandlande — Stockholm.
80 år 6 Okt.*

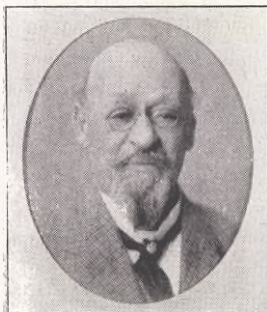
G. ÖHMAN.
Bruksägare. — Sörvik.
80 år 6 Okt.*

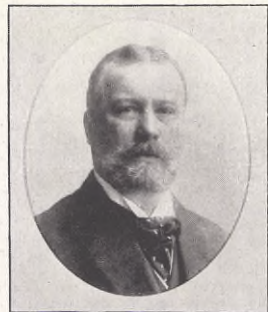
B. DAHLGREN.
Landbrukare. — Assarebyn.
80 år 13 Okt.*

E. W. CARLSON.
Bankdirektör. — Stockholm.
75 år 14 Okt.*

P. VALENTIN.
F. d. Direktör. — Lidingsö-
Brevik. 70 år 16 Okt.*

A. LINDAHL.
Direktör. — Malmö.
50 år 7 Okt.*

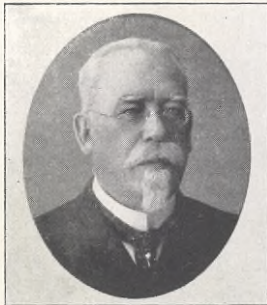
H. G. HULDT.
Disponent. — Helgerum.
50 år 8 Okt.*

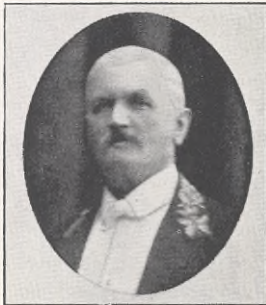
J. SCHMIDT.
Ingeniör — Stockholm.
50 år 12 Okt.*

* Data å nästa sida.

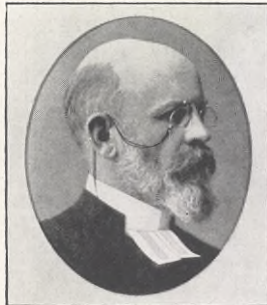
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

G. 1. HAVENIUS.
Apotekare. — Ulricehamn.
70 år 13 Okt*

K. G. T. WETTERWIK.
Borgmästare. — Enköping.
60 år 28 Sept.*

H. E. HALLBERG.
Hofpredikant. — Stockholm.
60 år 9 Okt.*

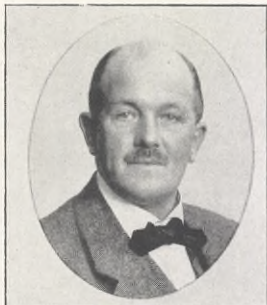
C. J. C:SON ELVERS.
Redaktör. — Stockholm.
50 år 29 Sept.*

T. LAGERSTRÖM.
Källarmästare. — Stockholm.
70 år 29 Sept.*

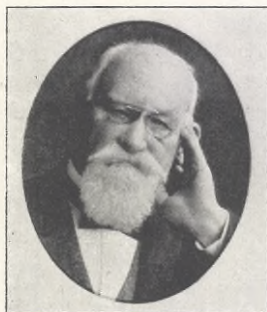
H. ÖHRMAN.
Grosshandlande — Arboga.
50 år 29 Sept.*

C. G. T. HULTBERG.
Kontorschef. — Stockholm.
50 år 30 Sept.*

K. A. SJÖBERG.
Förestånd för Klichéanst. —
Göteborg. 50 år 11 Okt.*

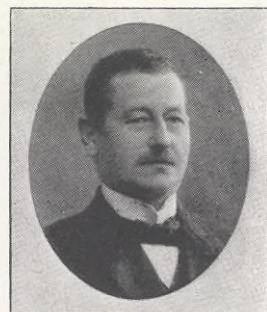
A. BERGENHEIM †.
F. d. Registrator. — Stockholm.
F. 36. † 10 Sept.*

J. ÖHLÉN †.
Sparbanksdirektör — Umeå.
F. 55. † 24 Sept.*

C. G. EDSBERG †.
Hofyätteråd. — Jönköping.
F. 62. † 29 Sept.*

B. J:SON SWANBERG †.
Handlande. — Elmhult.
F. 64. † 3 Okt.*

* Data å nästa sida.

AXEL STRIDSBERG Stud.-ex. 51, prestex. 57, fil. kand. 63, adjunkt i Nya elem.-skolan i Stockholm 65—02; har v. sidan om denna beaktning utöfvat lär. verksamhet v. ett flertal af huvudstadens förnämsta privata lärov. Framstående kunnare af o. lärare i klassisk litt.

SAMUEL (SAM) WIDE. Stud.-ex. 79, fil. dr. 88, doc. i grek. spr. o. litt. v. Upsala univ. s. å. e. o. prof. i klass. spr. v. Lunds univ. 95, iv. Upsala univ. 99; professor i klass. fornknusn o. ant. hist. v. sistn univ. sedan 1909. Led. af grek. arkeol. sällsk. 95, ord. led. af kejs. tyska arkeol. inst. 13; led. af Vitt., hist. o. ant. akad. 15. Biografi o. helsid.-portr. ärg. XVI: 34.

ADOLF PHALÉN F. 84, stud.-ex. 02, fil. dr. 12, docent i teoret. fil. v. Upsala univ. s. å., förordn. uppehålla prof. i samma ämne 14, i d. garne utn. t. professor der.

CONRAD LUNDGREN. Stud.-ex. 84, fil. kand. 89; tj.-man i Telegr.-styr. 91, ex. revisor der sedan 11. Notarie i Riksd. A. K. 88, som riksdagsstenograf befordrad till förste notarie i samma Kammaré 01. Har nedlagt ett betydande arbete i arendska stenografisystemets utveckling o. spridning i vårt land. Initiativtagare t. bild. af Sv. stenogr.-förb. ordf. i styr. f. Stockholms arends-fören.

AXEL SVEDELIUS. Civ.-ing.-ex. fr. h. art. lärov. å Marieberg 60, löjtn. i V.-o. V.-byggn. kår. 61, adj. i Mell v.-o. v.-byggn.-distr. 62—75, trafikdir. v. Bergsl. jernv. 75—81, affärsdisp. v. Uddeholms a.-b. 81—93, major v. v.-o. v.-byggn.-kår o. afsk. 91. Landshöding i Örebro län 93—04. Sedan sistn. är ordf. i styr. f. Traf. a.-b. Grängesberg—Oxelösund. i Sv. jernv. fören, i vattenfallskomm. 99—03, i komm. ang. Tekn. högsk.

omorg. 04. Led. af Riksd. F. K. 88—07, på sin tid led. af tillf. o. sersk. utsk. statsutsk. o. bevilln.-utsk. Biografi o. helsid.-portr. ärg. V: 15.

HUGO HEDENSTIERNA Stud.-ex. 55, hofr.-ex. 60, v. hfd. 62, häradshöfd. i Kinda o. Ydre doms. 80—06. På sin tid ordf. i komm.-st., hus-hälln.-gille, bevilln.-beredn. o. tax. styr. f. Östra centr.-jernv.; ordf. i lasaretsdir., sparb. Östergöhl. ensk. banks af-styr. Landstingsman 94—08, led. af Riksd. F. K. 99—08; led. af lagutsk. 03—07, i konst. utsk. 05.

CHARLES LEWENHAUPT. U-löjtn. v. Lifreg. hus. kår 60, major 89, afsk. 91. Kammarh. h. enkedrottin. Josephina 70

PHILIP von PLATEN. U-löjtn. v. Skån. hus. reg. 77, maj. v. Smål. hus.-reg. 04, chef f. ridsk. å Strömsholm 07—08, öfv.-löjtn. i Smål. hus.-reg. 07, v. Lifreg. hus. 08, öfverste o. chef f. Skån. hus.-reg. 12

ERIC ÖHMAN. Inneh. af spanmålsaffär en gros i Stockholm under firma Eric Öhman 61 o. efter dess omb. 86 t. E. Öhmans Söner & Co deleg. t. 05. ensam inneh. fr. 06. Stadsfullm. 79—85. Tvillingbroder med Gustaf Öhman.

GUSTAF ÖHMAN. Betydande egend.-ägare i Dalarne. På sin tid framst. kommunalman.

BENGT DAHLGREN. Eg. egend. Assarbyn i Elfsb.-län. Ordf. i komm. st. led. af komm.-styr. Landst.-man. Ordf. i Nordalshär. sparb.-styr.

WILHELM CARLSON. Inneh. damhattfabr.- o. modefirman Wilh. Carlsson & Co. i Stockholm 71—85; egnade sig derefter odeladt å sköt-seln af den af honom 82 anl. Visby cementfabr. hvilken 88 öfvergick t. aktiebolag. Har fr. 86 ledt a.-b. Arbetareringens bank såsom ordf. i

styr. o. intill 13 ss. verkst.-direktör. Ing. 92 i styr. f. liförsäkr.-bol. Svenska Lif o. tilldelades v. bolagets 25-årsjubileum d. å. dess förtjenstmed. i guld. Under två perioder led. af Riksd. A. K. 85-93.

PHILIP VALENTIN. Utg. fr. Göteborg. hand.-inst. 63, kamrer v. Skand. kred. a.-b. kontor i Norrköping 68-71, disp. f. Bergsbo kvarn der 80-94, verkst. dir. f. a.-b. Saltsjöqvarn i Stockholm 02-11. På sin tid ordf. i styr. f. ett flertal ind. bol. Framst. jägare o. skytt, inneh. bl. a. Sv. jägarförb. guldmedalj.

HERMAN HULDT. Affärsman i Sundsvall 91-95, verkst. dir. i Sundsvalls fören. verkst. 95-06. Sedan 08 verkst. dir. f. Blankaholms såg. v. ordf. i styr. f. Ankarsumms bruks a.-b. sedan 10, ordf. i styr. f. a.-b. Västerviks elektr.-verk. Ordf. i komm.-st. 14.

JOHN SCHMIDT. Ing. 85, anst. h. de Laval 85-98, v. a.-b. de Lavals ångturbin 91-96. Verkst. dir. i a.-b. Diesels mot. 98-03, Motor a.-b. Reversator 04-12. Led. af styr. f. Sjuk- o. försäkr. a.-b. Iris o. Liförsäkr. a.-b. Victoria i Stockholm, Falu nya boktr. a.-b. Falun.

GOTTFRID THAVENIUS. Apot.-ex. 74, erh. priv. å apot. i Boxholm 93, i Ulricehamn 03. Stadsfullm. i Ulricehamn sedan 04, styr. led. i fattigv. Led. af Riksd. A. K. 06-11.

TEODOR WETTERWIK. Stud.-ex. 78, hoifr.-ex. 83, v. hfd. 36, borgmästare i Enköping sedan 93. Ordf. i Mälarsprov. banks afd.-styr. i sparb. styr. i hamnstyr.. helsov. nmd. o. i byggn. nmd.

EMIL HALLBERG. Stud.-ex. 76, fil. kand. 79, profår f. lär. 80-81, e. o. bibl. aman. v. univ. bibl. i Lund 80-86, vik. lektor i Vexjö 83; prestex. o. prästv. 85, domk. adj. i Lund. 86-91, kyrkoh. i Vinslöf 91, i Glemminge 97, i Gust. Vasa förs. i Stockholm 06, e. o. hoipred. 09. Led. af dir. f. Presters. enke- o. pup. kassa sedan 11, kontr. dir. där sedan 12. Led. af styr. f. Gust. Ad. fören. i Stockholm sedan 12. Granskn.-man f. bestämm. af lärob. i kristendom sedan 14. Biträd. v. uppgör af förslag t. städg. ang prästval 09.

JOHAN ELVERS. Stud.-ex. 86, fil. kand. 88, jur. utr. kand. 93. Aman. i Överståth.-emb. 97, medarbetare i Post- o. Inrikes Tidn. 99; dess redaktör o. utg. sedan 12.

Forts. från sid. 41.

en stor mängd i döda och sårade samt öfver 3,000 fångar. Den andra rumäniska armén i Siebenbürgen, som opererade i trakten af *Bekokten*, slogs tillbaka; däremot hade rumänerna några framgångar norr om *Orsova* vid Donau. Enligt en Bukarest-rapport hade rumänerna den 4-5 vunnit segrar mellan *Fogaras* och *Segesvar* samt väster om *Aluta*, men måst draga sig tillbaka i Jiu-dalen, hvarvid de förstörde kolgrufvorna i *Petrosani*.

På *Dobrudschafronten* fick ett rysk-rumäniskt äventyr, som afsåg att hota Mackensens armé i ryggen, en ända med förskräckelse. Rumäner och ryssar gingo öfver Donau söder om Bukarest vid *Riakovo*, men blefvo grundligt slagna sedan dessförinnan pontonbron öfver Donau förstörts af österrikiska monitorer. Endast en ringa del torde ha kommit tillbaka från äventyret, som ur militär synpunkt förefaller att ha varit mycket kortsynt beräknadt.

På *macedoniska* fronten hade *serberna* vackra framgångar i trakten söder om *Monastir*. De drefvo bulgarerna tillbaka norr om berget *Kajmaktschalan* och nådde längre västerut femton kilometer från *Monastir*.

Engelsmännen gjorde några framsteg öster om *Struma*.

På *italienska* fronten kämpades oförtrutet, men utan att viktiga resultat voro att notera.

THIODOLF LAGERSTRÖM. Sedan många inneh. af den populära o. ansedda restauranten Östergötland, icke minst känd f. den stora riksdags- o. embetsmannakrets som under en lång följd af år der funnit tretnad under hastiga förmiddagsmåltider.

HENRIC ÖHRMAN. Inneh. af firman Öhrman & Melander i Arboga. Led. af stadsfullm. sedan 13, kassaförv. i fattigvårdsstyr. 09-12.

GUSTAF HULTBERG. Började i boktryckeribranchen 81; sedan 93 anst. h. Centraltryckeriet i Stockholm; föreståndare f. dess boktr.-afd. samt kontorschef sedan 13. Ordf. eller sekr. i Kvartettsång.-förb.

AUGUST SJÖBERG. Började som kemigraf h. J. Cederquist i Stockholm 87, h. Generalstab. litogr. anstalt 95; tilltr. 01 nuv. beattn. som förestånd. f. Kemigraf a.-b. Bengt Silfversparres klischeanstalt i Göteborg. Som bekant är det å denna atelier som klischeerna till samtliga H. 8. D:s illustrationer utföras. Och med erkännande af de utomordentligt stora fordringar som sättas och måste sättas på tillverkningen af dessa klischeer dels med hänsyn till ett in i minsta detalj konstnärligt utifrån och dels till en osedvanligt stor upplaga och i alla afseenden pårestående tryckning är det H. 8. D. kärt att vid detta tillfälle, i förening med sina uppriktiga lyckönskningar till en mångårig teknisk medarbetare, få bringa ett tack för den goda hjälp anstaltens föreståndare under dessa många år varit för vår tidning.

ALFRED BERGENHEIM †. U.-off. v. Svea lifg. 62-69, derefter affärsverksamhet; 86 anst. i Överståth.-emb.

JOHN ÖHLEN †. Stud.-ex. 75; intr. i styr. f. Västerb. läns sparb. 96, huivudman sedan 95, verkst. dir. sedan 07; tj.-gj. jemväl som kamrer.

CLAES EDSBERG †. Stud.-ex. 81, jur. utr. kand. 87, v. hfd. 91, fisk. 98, ass. 1900, hoifr.-råd 10, allt i G. hoifr.

BENGT SWANBERG †. Handlande i Elmhult Ordf. i komm.-nmden 03-05, led. af komm.-fullm., kronoomb. i tax.-nmd. ordf. i valnmd; styr.-led. i Skån. hand.-bankens afd.-kontor, kamrer i sparb.

ERIK LAGERCRANTZ †. (Till portr. å sid. 37). U.-löjtn. v. Svea lifg. 82, kapt. v. Norrb. reg. 98, major 05, v. Dalreg. 08, öfv.-löjtn. v. Göta lifg. 09, öfverste o. chef i Elfsb. reg. sedan 13.

Den kände svenske forskningsresanden *docent Carl Skottsberg* har, åtföljd af sin maka, i dagarna anträtt en färd till Juan Fernandez-öarne i södra delen af Stilla hafvet för att studera deras fauna och flora. Som biträde vid de biologiska undersökningarna medföljer studenten K. Bäckström. Utresan, hvilken sker med en af Johnsonliniens ångare med Göteborg som utgångspunkt, går genom Panama-kanalen till Valparaiso, hvar-efter färden fortsättes till den 660 kilometer därifrån belägna ögruppen, känd bl. a. från Defoes berömda roman "Robinson Crusoe". Det var nämligen på en af dessa öar skotten Alexander Selkirk, hvilken stätt modell till Robinson, i början af 1700-talet upplefde sina underbara öden

Till bild å sid. 41.

Den fjärde grekiska armékåren hvilken vid bulgarernas besättande af staden *Kavala* till ententemakternas bittra harm med full beväring gick öfver till tyskarna har nu anländt till Tyskland där till förläggningsort för densamma anvisats staden *Görlitz* i Schlesien. Armékåren omfattar tre divisioner om tre regementen hvardera. Hvarje regemente räknar 800-1000 man. Därtill komma på hvarje division två bergsbatterier och ett fältartilleriregemente med nio batterier.

Till bild å sid. 36.

På inbjudan af den svenska föreningen för bokhandverk har "Verein deutscher Buchgewerbekünstler" den 8 okt. i Konstakademiens i Stockholm utställningslokaler öppnat en utställning för tyskt konstnärligt bokhandverk. Expositionen hvilken ordnats af ordföranden i den ifrågavarande tyska föreningens professor *Walter Thiemann*, vittnar genom sin rika och utsökta samling om den ledande ställning Tyskland intager på det konstnärliga bokhandverkets och reproduktionskonstens område

HVAR 8 DAGS GÖTEBORGSFOTOGRAF. *Docent Carl Skottsberg* och fru Carl Skottsberg, hvilka i dagarna börjat en långväga forskningsresa. Foton tagen omedelbart innan afresan från Göteborg.

SENASTE BILDER TILL KRIGSKRÖNIKAN.

Bland de auktoritativa namn som i svenska dagspressen oftast nämnas vid krigsredogörelser förekomma särskildt två: major Moraths i Berliner Tageblatt och kapten *Nörregaard* i norska Morgenbladet. Af den förre lämnade vi i årg. XVI: 17 ett porträtt och återkommer nu med ett af den sistnämnde, som för svensk publik dessutom är aktuell just nu genom den intressanta serie "Krigsöfversigter" af hans penna som allt emellanåt står att läsa i Dagens Nyheter.

Kapten *Nörregaard*, som är född 1861, blef officer 1881 och tog år 1895 som kapten afsked ur norsk krigstjänst. Under de närmast följande åren beklädde kap. N. en ingenjörsbefattning vid "Imperial Chinese Railway" i Kina samt utförde under det på Boxareupproret följande kriget en del ingenjörsarbeten för de engelska och tyska truppkontingenternas räkning. Efter kriget innehade han till år 1902 befattningen som "Directeur des Travaux Publics" i den internationella provisoriska regeringen i Kina. Som krigskorrespondent framträdde kap. N. första gången under det rysk-japanska kriget, hvars händelser han för Londontidningen Daily Mail's räkning följde på den japanska sidan samt därefter under Balkankriget 1912. Under åren 1909—1910 tjänstgjorde han i Berlin och Paris som prässkonsulent för det norska utrikesministeriet.

Sedan år 1906 tillhör kapten *Nörregaard* redaktionen af Kristianitidning-

Efter fotografi. Källa: Bngt Sjöfverparre.
KAPTEN B. W. NÖRREGAARD,
den framstående norske militäre skriftställaren,
äfven i svenska pressen ofta citerad såsom auktoritet i fråga om bedömandet af världskrigets militära skeden.

Text till portr. å sid. 37.

Förtvarande norske ministern i Stockholm *Carl Otto Lövenskiöld* har enligt från Kristiania ingånget meddelande den 1 okt. aflidit i en ålder af 77 år.

Lövenskiöld var ursprungligen sjöofficer, men lämnade år 1875 krigstjänsten och öfvertog skötseln af sin svärfaders baron *Wedel-Jarlsbergs* stora gods och bruksegendomar i trakten af Kristiania samt visade i skötseln af dem en ovanlig administrativ förmåga. — Efter den norska riksråtsdomen år 1884 inträdde han i den *Schweigaardska* kampfministären och beklädde under några månader norska statsministerposten i Stockholm. Åren 1889—97 representerade han *Akershus* i stortingset.

Med den bortgångne stormannen förlorar Norge en af sina mest representativa personligheter, hvilken genom sin offentliga verksamhet, sina betydande insatser på bruksdriftens och jordbrukets områden samt genom sitt frikostiga understödjande af allmännyttiga och nationella ändamål spelat en framträdande roll i sitt lands utvecklingshistoria.

HRR FOTOGRAFER appmanas att vid insändande af bilder till HVAR 8 DAG icke uraktlåta utsättande af tydligt firmannamn och adress å respektive fotografier. Endast då angifves fotografien

KAPTEN KARL SCHWARTZKOPF, befälhafvare för den andra handels-U-båten "Bremen".

gen "Morgenbladet", där hans artiklar öfver utrikespolitiska spörsmål och nu senast öfver världskrigets tilldragelser tillvunnit sig stor och berättigad uppmärksamhet.

Den tyska handels-U-båten "Bremen", rörande hvars öden ingenting med visshet är känt, har till befälhafvare kapten *Schwartzkopf*. Denne, en 41 års man, har under en följd af år varit anställd i Norddeutscher Lloyds tjänst samt stod inför kaptensbefordran då kriget utbröt.

Efter fotografi. Källa: Bngt Sjöfverparre.
KONUNG GEORG INSPEKTERAR SINA TRUPPER VID ALDERSHOT. I samtal med H. M. synes lord *Derby*, bekant från den stora frivilliga värfning som föregick legen om värnplikt.

INNEHÅLL: Professor *Rutger Sernander* (biografi och helsidesporträtt). — Fältmanövern i Uppland. — Hertigen af *Vestergötland*. — Kriminalistkongressen i Stockholm. — Öfverste *A. E. L. Lagercrantz* f. — Docent *C. Skottsberg* på forskningsfärd till *Juan Fernandezöarna*. — Danska samlingsministären. — *Karlsborgsbrandens offer* jordas. — Löjtnant *Bendriks* begrafning. — F. v. norske statsministern *C. O. Lövenskiöld* f. — Röda-korsutställning i Norrköping. — Lunds nya flickläroverk inviges. — Tysk bokutställning i Stockholm. — Världskriget. — Bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri. — "Kapten *Laurent*". Ber. af *Marika Stjernstedt*.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För berättelser och Historietter gäller ovlkorligt förbud.

F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI. GÖTEBORG.